

معیارهای رفتار رأی‌دهندگان انتخابات مجلس شهرستان فلاورجان در سه دوره انتخابات

زهرا پیشگاهی فرد

استاد جغرافیای سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

کرامت رنجبر^۱

دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده:

از جمله موضوعات مهم در جغرافیای انتخابات، بررسی رفتار رأی‌دهندگان است. رفتار انتخاباتی به‌عنوان کنش سیاسی، ریشه در فرهنگ سیاسی جامعه دارد و فرهنگ سیاسی هر جامعه‌ای بر پایه‌ی جغرافیای همان جامعه شکل می‌گیرد؛ بنابراین در بررسی و تحلیل رفتارهای انتخاباتی، نقش عوامل جغرافیایی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی ... حائز اهمیت است. در بحث رفتار سیاسی رأی‌دهندگان، پرسش این است که چه مؤلفه‌هایی در رفتار رأی‌دهندگان تأثیر دارد. نتایج انتخابات در منطقه فلاورجان نشان می‌دهد که کاندیدای منتخب در سه دوره مجلس شورای اسلامی، بیشترین درصد آراء حوزه انتخابیه فلاورجان را کسب نموده است لذا این تحقیق به بررسی الگوی رفتار رأی‌دهندگان شهرستان فلاورجان-اصفهان باهدف تعیین معیارهای رفتار رأی‌دهندگان پرداخته است و با استفاده از فرمول کوکران جامعه آماری مورد مطالعه ۳۸۴ نفر انتخاب گردید. این پژوهش از طریق داده‌های پرسشنامه طیف لیکرت، گروه دلفی و به‌کارگیری نرم‌افزار Expert Choice و spss تجزیه و تحلیل و نشان می‌دهد که مؤثرترین عامل در رفتار رأی‌دهندگان، محلی گرایی و کمترین تأثیر را احزاب داشته است.

واژه های کلیدی: معیار رفتار انتخاباتی، انتخابات مجلس، اصفهان-فلاورجان

۱- مقدمه

به نظامی که از طریق آراء پست‌های سیاسی برای اداره امور یک کشور تعیین می‌شود، نظام انتخاباتی گفته می‌شود. ژان پل سارتر در مورد نظام انتخاباتی چنین می‌گوید: «یک نظام انتخاباتی - به هر صورت که باشد عبارت است از مجموعه افراد انتخاب‌کننده‌ای که مثل یک خمیر بی‌شکل در معرض فشار عوامل خارجی قرار دارند. فهرست اسامی انتخاب‌شدگان به همان اندازه معرف اراده ملت است که انگار فهرست صفحات موسیقی فروش رفته، نمودار ذوق و سلیقه خریداران باشد» (شهبازی، ۱۳۸۰: ۵۹) همچنین انتخابات مدرن مشتمل بر رقابت میان احزاب سیاسی برای جلب حمایت برای رأی‌دهندگان هستند. تصمیمی که رأی‌دهندگان در هنگام انداختن رأی خود به صندوق اتخاذ می‌کنند، در واقع انتخاب حزب موردنظرشان است (تیلور، ۱۳۸۶: ۸۵)؛ اما در کشور ما آیا باوجود احزاب و گروه‌های مختلف با سلاقی و عقاید متفاوت سیاسی توانسته است جایگاه خود را جهت تأثیر بر رفتار رأی‌دهندگان ایجاد کند؟ از طرفی محلی‌گرایی نوعی احساس و انگیزه درونی در افراد ساکن در محل خاص است که ارزش‌های مرتبط با نحوه ادراک از مکان و محل زیست را در برابر ارزش‌های فراتر از محل یا مرتبط با محله‌ای دیگر ترجیح می‌دهند (حافظ نیا، ۱۳۸۳: ۸) و این ترجیحات در تصمیم‌گیری‌های سیاسی و انتخابات تأثیرگذار است.

۲- بیان مسأله :

در منطقه فلاورجان - اصفهان در انتخابات دهمین دوره انتخابات احزاب و گروه‌های مختلف و مخصوصاً اصولگرایان از نماینده منتخب این دوره اعلام حمایت نمودند و از طرفی این منطقه مهاجرپذیر است که با توجه به اینکه این شهرستان نزدیک‌ترین فاصله را با شهر اصفهان دارد موقعیت مناسبی برای مهاجران به وجود آورده است و بیشترین مهاجران را بختیاری‌های استان‌های لرستان، چهارمحال بختیاری و خوزستان تشکیل می‌دهند لذا در سال‌های اخیر نقش مهاجران در تصمیم‌گیری‌های سیاسی پررنگ شده است و این موضوع حساسیت‌هایی را در بین ساکنان بومی به وجود آورده است و در زمان انتخابات مخصوصاً انتخابات مجلسی این مسئله بیشتر نمود پیدا می‌کند و مهاجران در سال‌های اخیر تلاش زیادی در جهت حمایت و جذب آراء به نفع کاندیدای موردنظر خود نموده‌اند اما موفق نشده‌اند. بر این اساس موضوع این پژوهش شکل‌گرفته است که مهم‌ترین معیار جهت شکل دادن به رفتار رأی‌دهندگان منطقه فلاورجان چه مؤلفه‌هایی هستند؟ لذا این تحقیق در پی یافتن جواب به سؤال فوق است به نظر می‌رسد در منطقه مورد مطالعه احزاب و گروه‌ها نقش کم‌رنگی بر رفتار رأی‌دهندگان دارند و عوامل دیگری چون محلی‌گرایی، بومی‌گزی و مذهب و خدمت‌رسانی به رأی‌دهندگان از عوامل تأثیرگذار بر رفتار رأی‌دهندگان است.

۳- روش تحقیق

این پژوهش با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و الکترونیکی و از نوع توصیفی - تحلیلی است. اطلاعات لازم برای ارزیابی فرضیه از بین ۲۴۰ هزار نفر مردم منطقه با استفاده از فرمول کوکران و با خطای ۵ درصد و نمونه‌های

دسترس‌پذیر ۳۸۴ نفر به‌عنوان حجم جامعه آماری و از طریق پرسشنامه داده‌ها گردآوری شده است؛ که تأثیر احزاب بر رفتار رأی‌دهندگان و مهم‌ترین معیار رأی‌دهی منطقه فلاورجان را مورد ارزیابی قرار داده است. با استفاده از روش AHP^2 مهم‌ترین معیارهای توسط متخصصین شناسایی و پرسشنامه با استفاده از طیف لیکرت طراحی شده و نگرش پاسخ‌دهندگان در هفت حالت بر هر کدام از پاسخ‌ها، موردسنجش قرار گرفته است. اطلاعات گردآوری شده با نرم‌افزار Expert Choice برای تعیین میزان سازگاری و با استفاده از نرم‌افزار SPSS داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل واقع گرفته است.

تحقیق با این سؤالات انجام شد.

مهم‌ترین معیار رأی‌دهی رأی‌دهندگان منطقه فلاورجان چه مؤلفه‌هایی هستند؟
احزاب چه تأثیری بر انتخابات در منطقه فلاورجان اصفهان دارند؟

۴- مبانی نظری

۴-۱- انتخابات سلسله اقدامات و عملیات منسجم و پیوسته‌ای است که در یک محدوده جغرافیایی مشخص و زمانی محدود و معین صورت می‌گیرد و منجر به برگزیده شدن فرد یا افراد و یا موضوع و مرام خاصی از سوی اکثریت مردم می‌شود. اجرا و انجام این سلسله اقدامات و عملیات که منتج به این نتیجه گردد، اصطلاحاً برگزاری انتخابات نامیده می‌شود. انتخابات در واقع گزینش بهترین‌هاست، بر اساس ضوابط مشخص شده در قانون اساسی و قوانین انتخاباتی. انتخابات علنی، آزاد و عادلانه جوهر دموکراسی است. انتخابات رکن اساسی مردم‌سالاری است و تعیین اکثریت و اقلیت هم تنها از همین طریق ممکن است (ملاحسینی، ۱۳۸۶: سایت یزد فردا).

انتخابات در نظام‌های دموکراتیک به ایفای سه نقش اساسی می‌پردازد: ابتدا نقش انتخابات در سطح ملی تعیین حکومتگران است، دوم تعیین عمومی سیاست کلی کشور و گرایش‌های اساسی است و سرانجام اعطای مشروعیت به قدرت‌های عمومی؛ یعنی حکومت یا سلب آن. انتخابات مشتمل بر مجموعه عملیات پیش‌بینی شده در قوانین یا آئین‌نامه‌های اجرایی کشورها در راستای گزینش فرمانروایان، جهت مهار قدرت است و احزاب به نظریات پراکنده انتخاب‌کنندگان و درنهایت ساماندهی اهداف انتخابات کمک می‌کنند.

انتخابات به‌عنوان موجه‌ترین و مشروع‌ترین ابزار رسیدن به قدرت و رایج‌ترین شیوه اعمال اراده مردم در سرنوشت سیاسی و اجتماعی‌شان، امر جدیدی است. گرچه نشانه‌هایی از دخالت مردم در گزینش مسئولان در گذشته دور نیز دیده شده است ولی این امر حالت استثناء دارد. سنگ بنای انتخابات به مفهوم امروزی در انگلستان گذاشته شد و در آن کشور، سلطنت مطلقه زیر فشار طبقه اشراف زمین‌دار، نجبای روحانی و شمشیر مجبور به انتقال بخشی از قدرت خود به آنان، دست‌کم در زمینه راینی در امور مالی و مالیاتی شد. با پذیرش نظریه نماینده سالاری و ایجاد رژیم‌های مجلسی و ظهور نظریه حاکمیت ملی در قرون هفدهم و هجدهم، انتخابات در شکل نهایی آن به صورت حقوقی و سیاسی استقرار یافت. در مجموع امروزه در اکثر کشورها نظریه گزینش فرمانروایان و نمایندگان مجلس از راه انتخابات

² Analytical Hierarchy Process

عمومی و بارأی مستقیم و مخفی مردم پذیرفته شده است تا آنجا که انتخابات و دموکراسی، دو مفهوم مترادف تلقی شده و سایر راه‌های رسیدن به قدرت مثل وراثت، انتصاب، زور و کودتا جنبه فرعی یافته‌اند (قریشی، ۲: ۱۳۸۸).

۲-۴- جغرافیای انتخابات.

از زمانی که جغرافیدانان سیاسی از تشریح الگوهای کلی سیاسی، حرکتی را به سمت شمارش آراء نیز آغاز کردند تا رابطه جغرافیا و انتخابات را در روند تشکیل حکومت‌ها تعیین نموده و الگوهای آن را جامعیت بخشند، موضوع جغرافیای انتخابات در محافل علمی و دانشگاهی دنیا متولد شد که ۹ دهه به طول انجامید (مجتهد زاده، ۳۷: ۱۳۷۹) جغرافیای انتخابات به‌عنوان یکی از شاخه‌های جغرافیای سیاسی محدوده‌های جغرافیا محلی، منطقه‌ای و ملی بستری برای انتخابات نمایندگان می‌داند این محدوده‌های جغرافیایی شناسه‌های مرتبط با دموکراسی همچون رفتار رأی مردم، از نکات اصلی مورد توجه در جغرافیای انتخابات است. آنچه بحث دموکراسی را در جغرافیا مجاز می‌سازد نقش‌آفرینی محیطی آن است که در جغرافیا انتخابات به اثرگذاری متقابل انسان و محیط مربوط می‌شود. دموکراسی و انتخابات از آن‌رو با مباحث جغرافیای سیاسی ارتباط می‌یابند که به اصل جدایی‌ناپذیر سه عنصر یا پدیده ملت، حکومت و سرزمین مربوط می‌شوند (پیشگاهی فرد، ۱۱۰: ۱۳۸۷).

جغرافیای انتخابات یکی از جستارهای نسبتاً دیرپای دانش جغرافیای سیاسی است که به واکاوی تعامل فضا، مکان، فرایندهای انتخاباتی، تنوع تصمیمات و نتایج آراء رأی‌دهندگان نواحی مختلف، اثرگذاری تفاوت‌های فضایی در رفتار سیاسی و شکل‌گیری حوزه‌های انتخاباتی می‌پردازد. پیش‌نیاز انتخابات و تعیین نمایندگان مردم، تقسیم سرزمین به حوزه‌های انتخاباتی با مرزهای مشخص و متناسب با ویژگی‌های جغرافیایی، پذیرش عمومی و قوانین انتخاباتی است. این محدوده‌های جغرافیایی در مقام بستری برای انتخاب نمایندگان در سطوح مختلف محلی، ناحیه‌ای و ملی، تأثیر قطعی بر ترکیب و کارکرد نهادهای سیاسی حکومت دارد. از این‌رو، ناحیه بندی سرزمین به حوزه‌های انتخاباتی، بر پایه شماری از شناسه‌های جمعیتی، فرهنگی، سرزمینی و بهره‌گیری از سامانه اطلاعات جغرافیایی، کانون توجه جغرافیای انتخابات است (کاویانی راد، ۱۳۸۶).

۳-۴- محلی‌گرایی در انتخابات

محلی‌گرایی احساسی است که در درون انسان‌ها در ارتباط با محیط زندگی به‌عنوان واقعیتی ادراکی که از آن به محل، محلی یا محلیت تعبیر می‌شود پدید می‌آید در واقع محلی‌گرایی نیرویی است که در وجود انسان بر اساس درک از محل و محیط زندگی خود شکل می‌گیرد و وفاداری فرد را در محل نسبت به ارزش‌های آن تقویت می‌کند به‌طوری‌که فرد از امور محلی متأثر شده و علائق و منافع محلی را بر ملی ترجیح می‌دهد. اصطلاح محل « محلی » به واقعیتی اطلاق می‌شود که در فضا، موقعیت مشخصی داشته و از شکل و موقعیت فضایی معینی در سطح کره زمین برخوردار باشد یا اینکه به بخش یا ناحیه‌ای مشخص محدود شود. فرهنگ آکسفورد در تعریف این مفهوم می‌نویسد: به چیزی محلی گفته می‌شود که به مکان یا بخش معین و مشخص تعلق دارد که بیشتر بر ساکنان و عناصر خدماتی مکان و بخش معینی تأکید می‌کند (حافظ نیا و کاویانی راد، ۵: ۱۳۸۳).

از آنجا که انتخابات، معیار شناخت نگرش‌ها، برداشت‌ها، تنگناها و مشکلات جامعه است توزیع نتایج رأی‌گیری بر روی نقشه، نشانگر تفاوت‌های رفتاری مکان‌های مختلف است. عموماً فرض بر این است که گزینش کاندیداها بر اساس منافع رأی‌دهندگان است و این گزینش متأثر از پایگاه اجتماعی، اقتصادی و قومی آن‌ها است. بر این اساس جغرافیدانان تأثیر عوامل محیطی را در انتخاب گزینش گر مهم ارزیابی می‌کنند (همان: ۶). محله در حقیقت محیط محلی است که بسیار از تماس‌های اجتماعی در آن صورت می‌گیرد و افراد در این محیط‌ها رشد کرده و پذیرای جامعه گردیده‌اند و حتی با افرادی که از سایر محیط‌ها به آن وارد شده‌اند نیز برخورد داشته‌اند. این محیط‌ها به‌عنوان محله‌ای (زیستی) در بسیاری موارد دارای تأثیرات ساختاری هستند و نگرش‌های متعارض سیاسی را فرا روی گرایش‌های فردی قرار می‌دهند. محلی‌ها افرادی هستند که غالباً به علت محدودیت‌های بیرونی شدیداً به ناحیه محلی خود پیوسته شده‌اند، این طیف افراد که تحرک نسبت به محل زندگی خود ندارند را در برمی‌گیرد. در سوی دیگر غیر محلی‌های جهان‌وطن که غالباً تحرک بسیار دارند به ناحیه خاص محدود و پایبند نیستند و حیات اجتماعی متنوع و غیرثابتی دارند و بدین ترتیب کمتر تحت تأثیر آراء محلی و جو محلی دیدگاه‌های سیاسی قرار می‌گیرند (تیلور و جانسون، ۱۳۸۶: ۱۸۸). لذا جامعه محلی به مؤثرترین شکل حمایت‌های اعضای خود از احزاب و گروه‌ها را در شرایطی جهت‌دهی می‌کند که هیچ‌یک از احزاب بر روند حمایت حزبی و گرایش‌های مردمی تأثیرگذاری و تسلط چندانی ندارند همچون فولادار (۱۹۶۸) چنین می‌نویسد: این واقعیت که گزینه و گرایش‌های رأی‌دهی بیش از وابستگی‌ها به احزاب تحت‌الشعاع نوع ناحیه زیست فرد قرار می‌گیرند نشان می‌دهد که تأثیر دسته‌بندی‌ها تا چه حد است. با توجه به اینکه وابستگی‌های حزبی نمایانگر گرایش‌های سیاسی معمولی هستند، هرچه رأی برای کاندیدای ارجح در محله زندگی فرد بیشتر باشد، تأثیر تماس با همسایگان درباره گزینه‌های سیاسی بیشتر مشخص می‌گردد. دسته‌بندی‌ها و اجتماعات محلی غالباً بر تصمیمات آنی افراد بیش از وابستگی و گرایش‌های حزبی بلندمدت تأثیر می‌گذارند. (همان: ۲۱۱).

۴-۴- تعریف و ماهیت احزاب سیاسی

حزب در انگلیس از واژه party یا در فرانسه از واژه Parti برگرفته از مصدر Partir به معنای رفتن و قسمت کردن است که معادل فارسی آن را حزب برگزیده‌اند (نقیب زاده، ۱۳۸۵: ۱۳). اصولاً حزب یک واژه عربی است که معادل آن را در فارسی گروه یا دسته می‌گویند. اگرچه در زبان‌های اروپای گروه را با Group و دسته را Faction می‌نامند؛ اما در فرهنگ سیاسی جامعه، حزب، مترادف همان Party در زبان‌های اروپای است (تبریز نیا، ۱۳۷۷: ۲۱).

جیوانی ساتوری^۳ حزب را چنین تعریف می‌کند: «حزب گروه سیاسی است که با عنوان رسمی شناخته می‌شود و موقع انتخابات می‌تواند کاندیدای خود را برای پست‌های دولتی منتخب کند» (اتحادیه، ۱۳۶۱: ۲۲۲)

³ Satori

یک حزب در مفهوم عام، گردهمایی مردمی است که درباره برخی مسائل نظرات مشترک دارند و می‌خواهند برای دست یافتن به هدف‌های مشترک باهم کار کنند. ادموند بورک^۴، حزب سیاسی را چنین تعریف کرد: هیئتی از مردم است که به خاطر پیشبرد منافع ملی با کوشش مشترک بر اساس برخی اصول سیاسی مورد توافق، متحد شده‌اند. به عقیده گتل: حزب سیاسی مرکب از گروهی از شهروندان کم‌ویش سازمان‌یافته است که به‌عنوان یک واحد سیاسی عمل می‌کنند و با استفاده از حق رأی خود می‌خواهند بر حکومت تسلط پیدا کنند و سیاست‌های عمومی خود را عملی سازند. به گمان جیل کریست، حزب سیاسی «گروه سازمان‌یافته شهروندانی است که دارای نظریات سیاسی مشترک‌اند و با عمل به‌مثابه یک واحد سیاسی می‌کوشند بر حکومت تسلط یابند. هدف اصلی یک حزب این است که عقاید و سیاست‌های خود را در سطح سیاسی رواج دهد». از نظر لیکاک، حزب سیاسی و گروه کم‌ویش سازمان‌یافته شهروندانی است که به‌عنوان یک واحد سیاسی باهم عمل کنند، در مسائل عمومی عقاید مشترکی دارند و با استفاده از اختیار دادن رأی در راستای هدفی مشترک می‌کوشند بر حکومت تسلط یابند». مک آیور، حزب سیاسی را «گردهمایی سازمان‌یافته برای حمایت از برخی اصول یا سیاست‌ها که از راه‌های قانونی می‌کوشد حکومت را به دست گیرد» تعریف کرد (عالم، ۱۳۷۳: ۳۴۴).

انتخابات مدرن مشتمل بر رقابت میان احزاب سیاسی برای جلب حمایت رأی‌دهندگان هستند در بسیاری از نظام‌های رأی‌گیری تصمیم انتخاباتی واقعی را به رأی‌دهندگان در هنگام انداختن رأی خود به صندوق اتخاذ می‌کنند مستلزم انتخاب یک یا چند کاندیدا است، اما در عمل رأی‌دهندگان به انتخاب حزب موردنظر خود اقدام می‌کند بنابراین در انتخابات کنونی انتخاب کاندیداهای غیر حزبی و مستقل به‌ندرت اتفاق می‌افتد. این مسئله یعنی گرایش به احزاب به‌جای گرایش به کاندیداها در کشورهای مختلف متفاوت است. در کشوری مثل ایالات متحده به دلیل اینکه تناوب ایدئولوژیک بارزی بین احزاب وجود ندارد، شاید بتوان گفت این غلبه حداقل است. انتخابات به دلیل آنکه ابعاد وسیعی را در برمی‌گیرد، دچار پیچیدگی می‌گردد و بدین سبب انتخاب دیدگاه‌های احزاب به‌جای دیدگاه‌های کاندیداهای مختلف می‌تواند شرایط بهتر و آسان‌تری را برای شرکت‌کنندگان در انتخابات به وجود آورد (تیلور و جانسون، ۱۳۸۶: ۷۶).

احزاب سیاسی باید لزوماً مجموعه‌ای ثابت، متناسب و هماهنگ از سیاستمدارانی باشد که مبنای دیدگاه‌ها و راه‌کارهای آن‌ها برای رفع مشکلات و مباحث مطرح یکسان و ثابت است. احزاب در واقع تصویری از خود در جامعه ارائه می‌کنند که دربرگیرنده مجموعه رویکردها، مواضع و دیدگاه‌هایی است که توسط کاندیداهای منتسب به آن‌ها پیگیری و پیش برده می‌شود. رویکرد روکان در مطالعه احزاب سیاسی، رویکردی تاریخی است. در نظر وی ایماژهای حزبی در طول زمان ساخته می‌شوند؛ و آن‌ها را می‌توان در وقایع خاص روی داده در روند توسعه سیاسی کشورها ریشه‌یابی نمود (همان: ۷۸).

۴-۵- کار ویژه‌های احزاب سیاسی در انتخابات

⁴ Edmund Buok

برای کار حکومت‌های دموکراتیک جدید، احزاب، سیاسی ضروری‌اند: احزاب ستون فقرات دموکراسی‌اند. به گفته بال مهم‌ترین کار ویژه احزاب سیاسی، متحد کردن، تسهیل و باثبات نمودن روند زندگی سیاسی است. کار ویژه‌هایی که احزاب سیاسی به اجرا درمی‌آورند ارزش گسترده‌ای دارد. نظر مونرو در مورد کار ویژه‌های احزاب سیاسی در انتخابات به شرح زیر است (عالم، ۱۳۸۸:۳۴۸ تا ۳۵۰).

۱. رقابت انتخاباتی باهدف پیروزی. احزاب برای رقابت انتخاباتی وجود دارند. نخستین وظیفه آن‌ها این است که نامزدهای مناسبی که ارزش پشتیبانی حزبی را دارند و حزب را به تصاحب کرسی‌های بیشتر در قوه مقننه قادر می‌کنند، برمی‌گزینند. در این مورد، حزب به‌مثابه غربالی بزرگ کار می‌کند و از این راه افراد رقابت‌کننده بیخته می‌شوند و سرانجام گزینش نهایی صورت می‌گیرد. به‌طورمعمول احزاب به نامزدهای بی‌پولی که از عهده تأمین هزینه انتخابات برنمی‌آید کمک مالی می‌کنند.

۲. تدوین سیاست‌های عمومی. حزب بر پایه رشته‌ای از برنامه‌ها و اعلامیه‌ها در رقابت انتخاباتی شرکت می‌کند تا رأی‌دهندگان درباره مسائل اصلی و نیز درباره سیاست‌ها و برنامه‌های حزب اطلاع کافی به دست آورند. از این رو، احزاب سیاست‌های خود را بااحتیاط زیادی تدوین می‌کنند و سپس آن‌ها را از راه انتشارات و اجتماعات متداول خود توضیح می‌دهند و پخش می‌کنند. پوسترهایی تهیه می‌کنند و به کار می‌برند. عکس‌هایی تهیه می‌شود از مطبوعات دعوت می‌شود و در مبارزه علیه احزاب مخالف و نامزدهای آن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. از این راه سیاست‌های احزاب گوناگون در معرض دید رأی‌دهندگان واقع می‌شود. احزاب رقیب درباره مسائل مختلف انتقاد می‌کنند یا به انتقادها پاسخ می‌دهند.

۳. آموزش سیاسی مردم. مبارزات انتخاباتی طی دوره انتخابات، مبارزات آموزشی هم هست. به‌طورکلی توده مردم نسبت به فعالیت‌های حکومت بی‌احساس و بی‌اعتنا هستند. لازم است به سستی و بی‌حالی آن‌ها تکانی داد و احزاب باید این نقش حیاتی را بازی کنند. جانب‌داری احزاب از اشخاص و سیاست‌ها از راه مطبوعات، اجتماعات و تماس‌های فردی صورت می‌گیرد و از این راه رأی‌دهنده آموزش می‌یابد. از این راه، احزاب شمار اعضاء هواداران و رأی‌دهندگان خود را افزایش می‌دهند.

۴-۶ توسعه سیاسی و سیستم تمرکزگرا در ایران

سیستم تصمیم‌سازی در کشور ایران حداقل از زمان رضاشاه به‌گونه‌ای افراطی تمرکزگراست، منظور از تمرکز^۵ این است که تصمیم‌ها در تمام امور عمومی (ملی و محلی) توسط مرکز سیاسی واداری که معمولاً در پایتخت قرار دارد اتخاذ و اجرا شود، قدرت و اختیار اداره و اجرای امور در سازمان‌های مرکزی تجمع بیابد، درحالی‌که در عدم تمرکز؛ امور ملی و محلی توسط سازمان‌های اداری و سیاسی واحد اداره نمی‌شوند، تصمیم‌گیری و اجرای امور ملی توسط سازمان‌های مرکزی و امور محلی توسط سازمان‌های محلی صورت می‌گیرد. ماهیت اصلی تمرکز و عدم تمرکز به میزان اختیار و قدرتی برمی‌گردد که مقامات رده‌بالای تشکیلات جهت تصمیم‌گیری برای خود قائل می‌شوند یا به

^۵ centralization

زیردستان تفویض می‌کنند، «تمرکزگرایی» به معنی تجمع و انحصار قدرت سیاسی و عمدتاً همراه با مرکزیت‌گرایی جغرافیایی است (طاهری ۱۳۷۵: ۱۰۰-۱۰۴ و مدیر شانه چی ۱۳۷۹: ۱۳).

مدیرشانه چی در بررسی خود به این نتیجه رسیده است که می‌توان میان تمرکززدایی و توسعه سیاسی در تاریخ معاصر ایران رابطه علی یافت؛ بدین ترتیب که هرگاه حاکمیت ایران گرایش به تمرکززدایی داشته است شاخص‌های توسعه سیاسی از قبیل آزادی مطبوعات، فعالیت‌های احزاب، مشارکت مردم و امثال آن شرایط مطلوب‌تری داشته است (مدیر شانه چی ۱۳۷۹).

حزب سیاسی سازمانی است که در پی دستیابی به کنترل مشروع حکومت از طریق فرایند انتخاباتی، فعالیت دارد (گیدنز ۱۳۸۸: ۶۲۳). تحزب معمولاً خود نمادی از توسعه سیاسی و فعالیتی برای پرهیز از تمرکزگرایی است، یکی از کارکردهای احزاب جلوگیری از اقتدارگرایی و شاه‌محوری است، اما نظام‌های سیاسی که شاهد تمرکزگرایی افراطی هستند گاهی خود این احزاب و جناح‌بندی‌ها هم عاملی برای تمرکزگرایی می‌شوند. احزاب انواع گوناگون دارند، گاهی ریشه در گرایش‌های مذهبی دارند (مثل احزاب کاتولیک یا اسلام‌گرا)، گاهی ریشه در گرایش‌های گوناگون اجتماعی-اقتصادی دارند (مثل احزاب سوسیالیست یا لیبرالیست) گاهی متکی بر طبقات اجتماعی و دسته‌بندی‌های شغلی هستند (مثل احزاب کشاورز یا کارگر) گاهی بر محور یک دغدغه مشخص اجتماعی یا اقتصادی تشکیل می‌شوند (مثل احزاب زیست‌محیطی)، برخی از احزاب نیز بر اساس تعلقات قومیتی یا محلی ایجاد می‌شوند (گیدنز ۱۳۸۸: ۴۲۳-۶۲۴).

در ایران گذشته از آسیب‌هایی که همواره نظام حزبی را تهدید می‌کند، از آنجاکه آئینه تمام‌نمای تمرکزگرایی افراطی سیستم اداری کشور شده است، گرفتار مسئله تمرکزگرایی و پایتخت‌محوری است. تحزب و جناح‌بندی سیاسی که خود راهکاری برای عدم تمرکز و کنترل اقتدارگرایی و تمامیت‌خواهی است در نظام شدیداً تمرکزگرا و پایتخت‌سالار ایران، مجالی برای طرح مطالبات محلی در عرصه سیاسی کشور باقی نگذاشته است به گونه‌ای که در حال حاضر رسماً هیچ حزبی در کشور نمی‌تواند موجودیت داشته باشد که اولاً در ذیل دو گرایش عمده اصلاح‌طلبی و اصول‌گرایی قرار نگیرد، ثانیاً (و مربوط به بحث ما) اینکه دفتر مرکزی و مرکز ثقل فکری یا تشکیلاتی آن خارج از پایتخت باشد! (خدایی، ۱۳۹۴، ۲۳)

تشکیل احزاب محلی بر مبنای مکان و تلاش برای اثرگذاری بیشتر این ویژگی‌ها و مطالبات در تصمیم‌گیری‌ها و قانون‌گذاری‌های ملی، می‌تواند از جمله راه‌حل‌های برون‌رفت از انتخاباتی باشد که به نظر می‌رسد تحت تأثیر دو عامل تمرکزگرایی و جناح‌بندی‌های پایتخت‌محور از یکسو و فردگرایی، طایفه‌گرایی، محله‌گرایی و شهرگرایی از سوی دیگر ناکارآمد شده است.

۴-۷- مشخصات جغرافیایی فلاورجان

شهرستان فلاورجان یکی از شهرستان‌های تاریخی استان اصفهان است که وسعت کل آن ۳۱۹ کیلومتر مربع است. از شمال به شهرستان خمینی‌شهر و از جنوب به شهر دیزپچه و از غرب به شهرستان نجف‌آباد و از شرق به شهرستان

اصفهان محدود می‌گردد. در حوالی فلاورجان فعلی قریه‌ای به نام برزان بوده که از طریق مادی کوپان مشروب می‌شده بعدها به واسطه پلی که بر روی رودخانه زده شده آن را پل ورگان و بعدها پل ورجان و نهایتاً به فلاورجان تغییر نام یافته است. جمعیت آن بالغ بر ۲۴۰ هزار نفر است این شهرستان دارای ۸ شهر به نام‌های زازران و فلاورجان، قهدریجان، کلیشاد، سودرجان، پیربکران، بهاران، ایمان شهر و شهر ابریشم و ۶۰ روستا است که با توجه به آثار تاریخی موجود در این شهرها دارای قدمت فرهنگی دیرینه است. از گذشته خصوصاً از زمان مشروطه جمعیتی از بختیاری‌ها نیز در فلاورجان ساکن شده‌اند (<http://www.falavarjan.gov.ir>).

شکل (۱) موقعیت شهرستان فلاورجان

منبع: نگارنده

۴-۸- نتایج انتخابات نهم و دهمین دوره مجلس شورای اسلامی در این شهرستان

آقای سید ناصر موسوی لارگانی از روحانیان بومی منطقه است و دارای تحصیلات حوزوی و فرهنگی است دوره نهم انتخابات مجلسی تعداد آرای ریخته شده در صندوق‌ها ۱۰۶۴۹۶ با تعداد ۸۳۸۰۱ رأی و کسب ۷۹ درصد از آرا برای دومین بار به نمایندگی مجلس انتخاب شد. دوره دهم انتخابات مجلسی از مجموع ۹۷۱۷۱ آرای صحیح مأخوذه با کسب ۵۶۲۰۸ و کسب ۵۸ درصد برای سومین بار به نمایندگی مجلس انتخاب شد (<http://www.falavarjan.gov.ir>).

در انتخابات نهمین دوره مجلس شورای اسلامی آقای سید ناصر موسوی لارگانی از روحانیان بومی منطقه است و تحصیلات حوزوی و دبیر است آقای مجید عبدالهی از افراد غیربومی و آقای فرزاد محمد حسینی غیربومی و از قومیت بختیاری است.

۴-۹- روش دلفی

گسترش روش دلفی به منظور ساختاردهی به فرایند ارتباط گروهی برای حل یک مشکل در سال ۱۹۵۵ میلادی توسط گوردن، هلمر و دالکی ابداع شد (عباسی، ۱۳۸۶: ۸۴۶). به کارگیری روش دلفی عمدتاً باهدف کشف ایده‌های خلاقانه و قابل اطمینان و یا تهیه اطلاعاتی مناسب به منظور تصمیم‌گیری است. روش دلفی فرایندی ساختاریافته برای جمع‌آوری و طبقه‌بندی دانش موجود در نزد گروهی از کارشناسان و خبرگان است که از طریق توزیع پرسشنامه‌هایی در بین این افراد و بازخورد کنترل‌شده پاسخ‌ها و نظرات دریافتی صورت می‌گیرد.

روش دلفی بر اساس رویکرد تحقیق دیالکتیکی یعنی: تز (ایجاد عقیده یا نظر)، آنتی‌تز (نظر و عقیده مخالف) و نهایتاً سنتز (توافق و اجماع جدید) شکل گرفته است که سنتز خود تبدیل به تز جدیدی می‌شود. به اعتقاد هلمر^۶ دلفی ابزار ارتباطی سودمندی بین گروهی از خبرگان است که فرموله کردن آراء اعضاء گروه را تسهیل می‌کند (همان: ۸۴۷).

۵- یافته‌های تحقیق

۵-۱- نتایج مستخرج از پرسشنامه رأی دهندگان

یافته‌های تحقیق بر اساس پاسخ‌های ارائه‌شده به پرسشنامه به شرح ذیل استخراج شده است.

جنسیت پاسخگویان: پاسخ‌گویان زن ۵۳ درصد و پاسخ‌گویان مرد ۵۷ درصد می‌باشند

تحصیلات پاسخ‌گویان: زیر دیپلم ۳۰ درصد دیپلم ۴۰ درصد لیسانس ۲۰ درصد فوق‌لیسانس ۹/۹ درصد مقطع دکترا ۰/۱ درصد است.

وضعیت اشتغال پاسخ‌گویان: ۱۹,۱ درصد شاغل و ۶۸,۲ درصد بیکار و تعداد بدون جواب ۱۲,۷ درصد می‌باشند.

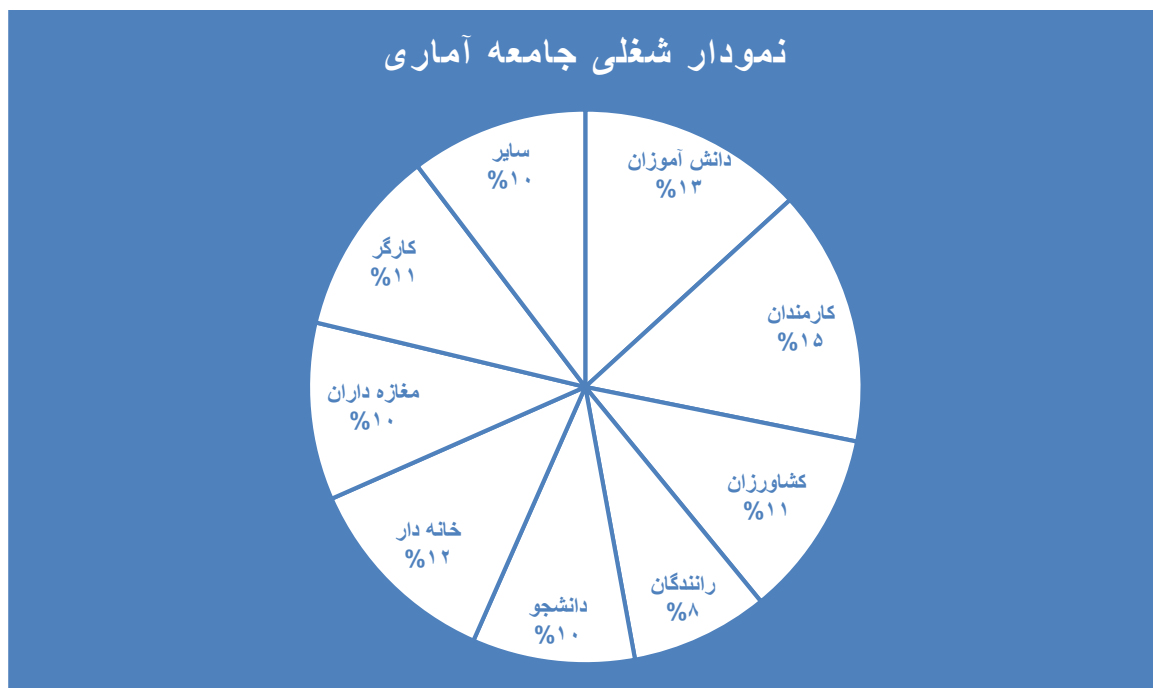
وضعیت تأهل پاسخ‌گویان: ۶۹,۸ درصد مجرد و ۲۴,۷ درصد متأهل و ۵,۵ درصد بدون جواب می‌باشند.

۵-۲- نمودار شغلی جامعه آماری

با توجه به اینکه جامعه آماری شامل اقشار گوناگون است در نمودار زیر درصد پاسخگویان مبتنی بر شغل آنان نمایش داده شده است.

⁶ Helmer

شکل (۲) نمودار شغلی جامعه آماری

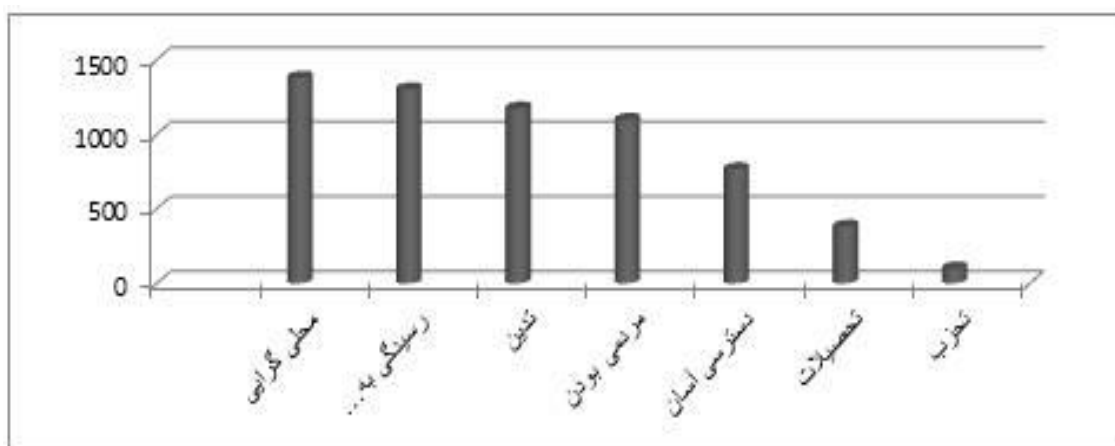

منبع: نگارنده

۳-۵- امتیازات رفتار رأی دهی پاسخ گویان

در جدول امتیازات رفتار رأی دهی پاسخ دهندگان پرسشنامه طیف لیکرت بیشترین امتیاز را محلی گرایی و کمترین امتیاز را تحزب کسب کرده است.

شکل (۳) امتیازات رفتار رأی دهی پاسخ دهندگان

منبع: نگارنده

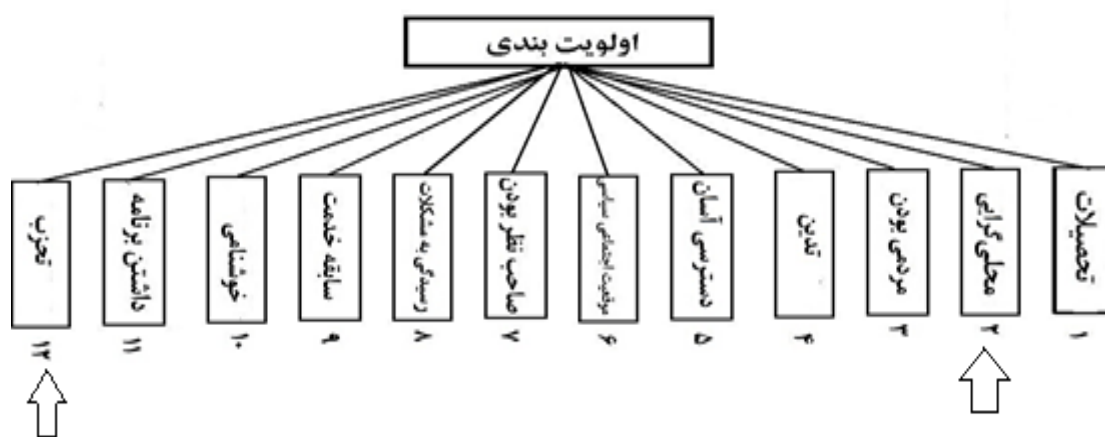
۴-۵- نتایج مستخرج از مدل سلسله‌مراتبی (AHP)

از آنجاکه معیارها شاخص‌های پیشنهادی توسط گروه دلفی برای شناسایی معیارها دارای ارزش و اهمیت یکسانی نمی‌باشند؛ لذا با استفاده از مدل سلسله‌مراتبی (AHP) اقدام به اولویت‌بندی معیارها گردید و طی چهار مرحله زیر انجام شد.

مرحله اول: ساختن سلسله‌مراتب

در این مرحله باید عواملی که در رأی‌دهی مهم می‌باشند را در قالب درخت تصمیم‌گیری به صورت سلسله‌مراتب بیان نمود در زیر درخت سلسله‌مراتبی ارائه گردیده است (شماره‌های هر مورد معنی خاصی ندارد و جهت مشاهده مقایسات زوجی شکل یک است)

شکل (۴) درخت سلسله‌مراتبی

منبع: نگارنده

مرحله دوم - انجام مقایسات دودویی (زوجی)

برای تعیین ضریب اهمیت شاخص‌ها، معیارها و زیر معیارها، روش‌های مختلفی وجود دارد که معمول‌ترین آن‌ها، مقایسه دودویی است. این مقایسه نیز به دو صورت انجام می‌شود مقایسه دودویی که فقط توسط یک نفر انجام می‌گیرد در این روش معیارها، دوبه‌دو با یکدیگر مقایسه می‌شوند و درجه اهمیت هر یک از آن‌ها نسبت به دیگری مشخص می‌شود (Bowen,1990:135)

در شکل زیر نمایی از نرم‌افزار expert choice را می‌بینید که در آن مقایسات زوجی بین ۱۲ معیار انتخابی صورت گرفته است. دلیل اینکه اعداد در جدول زیر به صورت اعشاری آمده و اعداد بین ۱ تا ۹ نیستند انجام مقایسات زوجی با استفاده از فن سلسله‌مراتبی گروهی است که در آن از نظرت ۲۰ نفر از کارشناسان و خبرگان در رشته‌های مختلف استفاده شده است که با اهمیت‌ترین شاخص شماره ۲ محلی‌گرایی است و کم‌اهمیت‌ترین نقش احزاب است.

شکل (۵): نتیجه نهایی مقایسات زوجی در محیط نرم افزار

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1		2.63017	1.26708	1.35971	1.12018	2.47164	1.86406	1.63996	1.26077	1.17908	1.87618	2.67167	
2			1.7504	1.0052	2.04513	4.6667	4.1627	1.67192	3.10273	2.21046	3.90091	6.14123	
3				1.01553	1.11612	2.63345	2.56814	1.08341	1.54748	1.31951	2.04566	2.71634	
4					1.17462	2.92191	2.59784	1.24769	1.89595	1.32514	2.6531	3.5323	
5						2.20983	2.29817	1.27486	1.41644	1.25224	2.11686	2.78776	
6							1.29567	3.29764	1.6245	2.22373	1.37411	1.01185	
7								2.85679	1.3486	1.70076	1.10305	1.38144	
8									2.04445	1.51333	2.85516	3.62806	
9										1.1801	1.24573	1.7233	
10											1.82947	2.2762	
11												1.59248	
12													Incons: 0.00

بعد از تعیین ضریب اهمیت معیارها میزان ناسازگاری معیارها محاسبه می شود (خورشید دوست و عادل، ۱۳:۳۰).

مرحله سوم: بررسی سازگاری در قضاوتها

یکی از مزیت های فرایند تحلیل سلسله مراتبی، تعیین امکان برای سازگاری در قضاوت های انجام شده برای تعیین ضریب اهمیت معیارها و زیر معیارها است. سازوکارهایی که ساعتی برای بررسی سازگاری در قضاوتها در نظر گرفته است، محاسبه ضریبی به نام ضریب ناسازگاری^۷ (IR)، است. این ضریب باید کمتر از ۰/۱ باشد. استفاده از این ضریب به تجزیه و تحلیل تصمیم قبل از انتخاب نهایی شاخص رأی دهی کمک می کند (خورشید دوست و عادل، ۱۳۸۸:۳۰).

اگر نرخ ناسازگاری کوچک تر یا مساوی ۰/۱ باشد، سازگاری سیستم قابل قبول است و اگر بیشتر از ۰/۱ باشد بهتر است تصمیم گیرنده در قضاوت های خود تجدیدنظر کند (Dey and Ramcharan, 2008). البته در نرم افزار Expert Choice نرم افزار خود میزان ناسازگاری را محاسبه و چنانچه میزان ناسازگاری از حد تجاوز می کرد در وزن دهی تجدیدنظر می شد؛ و نیازی به محاسبه دستی میزان ناسازگاری نیست (حضرتی، ۱۳۹۲: ۱۴). در شکل شماره ۲ وزن هر یک از معیارها در مقایسه زوجی در مورد معیارهای مورد بررسی در تحقیق حاضر را مشاهده می کنید که میزان ناسازگاری مقایسات کمتر از حد مجاز است بنابراین قضاوت های انجام شده صحیح است.

⁷ Incompatibility Ratio

شکل (۶) محاسبه میزان ناسازگاری قضاوت‌ها در محیط نرم‌افزار

مرحله چهارم: تعیین وزن نهایی گزینه‌ها

بعد از اینکه مقایسات زوجی معیارها با اعمال نظر تمامی کارشناسان را به صورت مجزا به دست آوردیم این نظرات را باهم تلفیق کرده و چنانچه میزان ناسازگاری کمتر از حد مجاز بود به محاسبه وزن نهایی معیارها می‌پردازیم وزن نهایی معیارها در شکل شماره ۳ که در محیط نرم‌افزار expert choice انجام گرفته را در زیر مشاهده می‌نمایید.

شکل (۷) وزن نهایی معیارهای کارشناسان در محیط نرم‌افزار

با توجه به وزن نهایی که معیارها به خود گرفتند اولویت‌های به دست آمده به شرح زیر است

- ۱- محلی گرایی (۰.۱۸۸) ۲- رسیدگی به مشکلات (۰.۱۲۳) ۳- تدین (۰.۱۱۰) ۴- مردمی بودن (۰.۱۰۳) ۵- دسترسی آسان (۰.۰۹۳) ۶- تحصیلات (۰.۰۸۳) ۷- خوش‌نامی (۰.۰۷۸) ۸- داشتن برنامه (۰.۰۶۲) ۹- صاحب نظر (۰.۰۴۷) ۱۰- سابقه خدمت (۰.۰۴۴) ۱۱- موقعیت اجتماعی سیاسی (۰.۰۳۷) ۱۲- تحزب (۰.۰۳۴)

آزمون ۴-۹- نتایج و تفسیر آزمون فریدمن Friedman

شکل (۸) Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
تدین	۳۸۴	3.6364	2.06265	1.00	6.00
محلی گرا	۳۸۴	4.1818	1.47093	1.00	6.00
دیانت	۳۸۴	3.6364	2.06265	1.00	6.00
تحصیلات	۳۸۴	4.0000	1.26491	1.00	6.00
دسترسی	۳۸۴	2.6364	1.68954	1.00	5.00
تحزب	۳۸۴	1.0000	.00000	1.00	1.00

شکل (۱۰) Test Statistics(a)

N	۲۸۶
Chi-Square	18.263
df	5
Asymp. Sig.	.003

شکل (۹) Ranks

	Mean Rank
تدین	4.00
محلی گرا	4.23
دیانت	4.00
تحصیلات	4.18
دسترسی	3.00
تحزب	1.59

در شکل شماره (۸) Descriptive Statistics آماره‌های میانگین، انحراف معیار، مینیمم و ماکزیمم امتیازات مشاهده می‌شود در شکل (۹) Ranks میانگین رتبه‌های هریک از متغیرهای رفتار رأی‌دهی مشاهده می‌شود در شکل (۱۰) Test Statistics(a) مقدار آماره با ۵ درجه آزادی و همچنین سطح معنی‌داری ۱۸,۲۶۳ و p-value با مقدار ۰/۰۰۳ مشاهده می‌شود که نشان از رد شدن فرض H_0 دارد. با توجه به خروجی‌های بالا نتیجه نهایی آزمون فریدمن نشان می‌دهد هریک از مؤلفه‌های رأی‌دهی باهم از نظر رأی‌دهندگان متفاوت است. براین اساس محلی‌گرایی بالاترین امتیاز و تحزب دارای کمترین امتیاز است.

۵- نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش پرسشنامه نشان می‌دهد که احزاب نقش مؤثری در انتخابات منطقه فلاورجان ندارد و این واقعیت که گزینه و گرایش‌های رأی‌دهی بیش از وابستگی‌ها به احزاب تحت‌الشعاع نوع ناحیه زیست‌بوم فرد قرار می‌گیرند و تأثیر دسته‌بندی‌ها و احزاب در ناحیه فلاورجان بسیار ناچیز است با توجه به اینکه وابستگی‌های حزبی نمایانگر

گرایش‌های سیاسی معمولی هستند، هرچه رأی برای کاندیدای محلی در محله زندگی بیشتر باشد، تأثیر محلی‌گرایی و جو محلی بیشتر مشخص می‌گردد.

همچنین نتایج AHP نشان می‌دهد که محلی‌گرایی مهم‌ترین معیار در رفتار رأی‌دهندگان انتخابات مجلسی و تحزب کمترین اهمیت را منطقه فلاورجان دارد.

با توجه به موارد بالا نتایج پرسشنامه طیف لیکرت و تجربه تحلیل با SPSS و نتایج گروه دلفی و AHP با توجه به وزن نهایی که معیارها به خود گرفتند اولویت‌های به‌دست‌آمده به شرح زیر است.

۱- محلی‌گرایی ۲- رسیدگی به مشکلات ۳- تدین ۴- مردمی بودن ۵- دسترسی آسان ۶- تحصیلات ۷- خوش‌نامی ۸- داشتن برنامه ۹- صاحب‌نظر ۱۰- سابقه خدمت ۱۱- موقعیت اجتماعی سیاسی ۱۲- تحزب.

منابع

- ۱- اتحادیه، منصوره (۱۳۶۱) *مرامنامه‌ها و نظام‌نامه‌های احزاب سیاسی ایران*، تهران، نشر تاریخ ایران.
- ۲- پیشگاهی فرد، زهرا (۱۳۸۷) فصلنامه ژئوپلیتیک؛ تهران: نشر انجمن ژئوپلیتیک ایران.
- ۳- تبریز نیا، حسین، برخی علل ناپایداری احزاب سیاسی در ایران، مشهد: انتشارات سیاوش، ۱۳۷۷.
- ۴- تیلور، پی جی (۱۳۸۶) جغرافیای انتخابات، ترجمه زهرا پیشگاهی فرد، تهران، نشر قومس.
- ۵- حافظ نیا، محمدرضا و کاویانی راد، مراد (۱۳۸۳) افق‌های جدید در جغرافیای سیاسی، تهران انتشارات سمت.
- ۶- حضرتی، الیاس (۱۳۹۲). آموزش اکسپرچویس، تهران: انتشارات کتاب راه.
- ۷- خدایی، ابراهیم (۱۳۹۴). احزاب محلی حلقه مفقوده مجلس، ماهنامه زاگرس، دی‌ماه، شماره ۳.
- ۸- خورشید دوست، علی محمد و زهرا، عادل (۱۳۸۸)، استفاده از فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی برای یافتن مکان بهینه دفن زباله (مطالعه موردی شهر بناب)، مجله محیط‌شناسی، سال سی و پنجم، شماره ۵۰، تابستان ۱۳۸۸.
- ۹- شهبازی، محبوب (۱۳۸۰). تقدیر مردم‌سالاری، تهران: نشر روزنه.
- ۱۰- طاهری، ابوالقاسم (۱۳۷۵). حکومت‌های محلی و عدم تمرکز. تهران: نشر قومس، چاپ اول.
- ۱۱- عالم، عبدالرحمان (۱۳۸۸)، بنیادهای علم سیاست، تهران، نشر نی.
- ۱۲- عباسی، مریم و محسن دهقانی (۱۳۸۶)، روش دلفی در پژوهش‌های خانواده‌درمانی و زوج‌درمانی (مفاهیم و کاربردها)، فصلنامه خانواده‌پژوهی، سال سوم، شماره ۱۲.
- ۱۳- قریشی و همکاران (۱۳۸۸). بررسی عوامل مرتبط با رفتار انتخاباتی مردم ایران: مطالعه‌ی موردی شهر مرند، تبریز: نشریه دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، سال دوازدهم، شماره ۲۴، بهار.
- ۱۴- کاویانی راد، مراد (۱۳۸۶)، جغرافیای انتخابات، مطالعات راهبردی ۱۳۸۶ شماره ۳۷.
- ۱۵- کاویانی راد، مراد (۱۳۸۷)، بررسی تأثیر همسایگی بر انتخابات ایران مطالعه موردی: دور نخست نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در ایران، فصلنامه بین‌المللی ژئوپلیتیک، شماره سوم پاییز و زمستان ۱۳۸۷.
- ۱۶- گیدنز، آنتونی (۱۳۸۸). جامعه‌شناسی. تهران: نشر نی، چاپ سوم.
- ۱۷- مجتهد زاده، پیروز (۱۳۸۱) جغرافیای سیاسی و سیاست جغرافیایی؛ تهران: انتشارات سمت.
- ۱۸- مدیر شانه چی، محسن (۱۳۷۹). تمرکزگرایی و توسعه‌نیافتگی سیاسی در ایران معاصر. تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا.
- ۱۹- ملاحسینی اردکانی، رضا (۱۳۸۶)، تحلیلی بر تغییرات حوزه‌های انتخابیه استان یزد در یک‌صد سال برگزاری انتخابات مجلس در ایران از ۱۲۸۵ تا ۱۳۸۵ ش، سایت یزد فردا.

۲۰- نقیب زاده، احمد، سیاست و حکومت در اروپا، تهران: سمت، ۱۳۸۵. چاپ پنجم.

- 21- Bowen, William. M (1993): AHP: Multiple Criteria Evaluation, in Klosterman R. et al, Spreadsheet models for urban and regional analysis, new Brunswick: center for urban policy Research.
- 22- Dey, P.K, Ramcharan, E.K (2008): Analytic hierarchy process helps select site for limestone quarry expansion in Barbados. Journal of Environmental management, Vol88, pp1384-1395.
- 23- <http://www.falavarjan.gov.ir>.
- 24- <http://www.yazdfarda.com>.

Abstract:

Including the important issues in the geography of the elections, voter behavior. Election behavior as political action, has its roots in political culture of society and political culture every society, are based on the geography of the community. So in electoral behaviors and analyses, the role of the geographical factors, political, social, economic and individual is important. In political behavior voters, the question is what components in voter behavior. Falavarjan Isfahan in the election results suggest that it is elected candidate city in three rounds of the Islamic Consultative Assembly, the highest percent of the vote in his constituency is so that the pattern of conduct research to examine the vote in the township Falavarjan - Isfahan measures aimed at determining the behavior of voters in the region, and with the formula of Cochran demographic studied 384 people. The study by analyzing the statistical data with the Delphi method and the questionnaire Likert - range and software Expert Choice and SPSS shows that the most influential factor in the behavior of voters, local and extremism has minimal impact parties.